

Lezingen
van
Grote Woensdag
tot
Stille Zaterdag

Parochie H.H. Eersttronende Apostelen Petrus en Paulus
Deventer
1999

Inhoud

Grote Woensdag

Gregoriusliturgie

Witte Donderdag

Vespers

Paremieën:

1. Exodus 19:10-19
2. Job 38:1-21, 42:1-15
3. Jesaja 50:4-11

H. Liturgie

Epistel:

1 Korinthiërs 1:23-32

Goede Vrijdag

Vespers

Paremieën:

1. Exodus 33:11-23
2. Job 42:12-17
3. Jesaja 52:13-54:1

Epistel:

I Korinthiërs 1:18-2:2

Stille Zaterdag

Metten

Profetie:

Ezechiël 37:1-14

Epistel:

I Korinthiërs 5:6-8
Galaten 3:13-14

Alleluiaverzen

Vespers

Paremieën:

1. Genesis 1:1-13
2. Jesaja 60:1-16
3. Exodus 12:1-11
4. Jona geheel
5. Jozua 5:10-15
6. Exodus 13:20-15:20 met 1e glorificatie
7. Zefanja 3:8-15
8. I Koningen 17:8-23
9. Jesaja 61:10-62:5
10. Genesis 22:1-18
11. Jesaja 61:1-9
12. II Koningen 4:8-37
13. Jesaja 63:11-64:5
14. Jeremia 31:31-34
15. Daniël 3:1-88 met 2e glorificatie

H. Liturgie

Epistel:

Romeinen 6:3-11

Verzen bij het wit maken van de kerk

Grote Woensdag
Gregoriusliturgie

L. Prokimen in de vierde toon

— Belijdt de God des hemels

Ps. 135

want eeuwig is Zijn barmhartigheid. —

- Belijdt de God der goden,
want eeuwig is Zijn barmhartigheid.

L. Lezing uit het boek der Uittocht

2:11-22

In die tijd, toen Mozes groot geworden was, ging hij uit tot zijn broeders en lette op hun dwangarbeid; toen zag hij, hoe een Egyptenaar een Hebreër, iemand van zijn broeders, sloeg. Hij keek naar alle kanten, en toen hij zag dat er niemand was, sloeg hij de Egyptenaar dood en verborg hem in het zand.

Toen hij op een andere dag uitging, zie, daar waren twee Hebreeuwse mannen aan het vechten, en hij zeide tot de schuldige: Waarom slaat gij uw naaste? Deze echter zeide: Wie heeft u tot overste en rechter over ons aangesteld? Denkt gij soms mij te doden, zoals gij de Egyptenaar gedood hebt? Daarop werd

Mozes bevreesd, want hij dacht: Voorwaar, de zaak is bekend geworden. Toen Farao van deze zaak hoorde, trachtte hij Mozes te doden, maar Mozes vluchtte voor Farao en zocht verblijf in het land Midjan.

Daar zat hij neer bij een bron. De priester van Midjan nu had zeven dochters; zij kwamen juist water putten en vulden de drinkbakken om de kudde van haar vader te drenken. Er kwamen echter herders, die haar verjoegen, maar Mozes stond op en kwam haar te hulp en drenkte haar kudde. Toen zij bij haar vader Rehuël gekomen waren, zeide deze: Waarom zijt gij vandaag zo spoedig terug? Zij antwoordden: Een Egyptenaar heeft ons geholpen tegen de herders en bovendien volop voor ons geput en de kudde gedrenkt. Hij zeide tot zijn dochters: En waar is hij? Waarom hebt gij die man achtergelaten? Nodigt hem ten eten. En Mozes bewilligde erin bij de man te blijven, en deze gaf zijn dochter Sippora aan Mozes. Zij baarde een zoon en hij noemde hem Gersom, want, zeide hij: ik ben een vreemdeling geworden in een vreemd land.

L. Prokimen in de vierde toon

— Heer, Uw barmhartigheid is eeuwig, Ps. 137

versmaad niet het werk Uwer handen. —

- Ik wil U belijden, Heer, uit heel mijn hart;
voor het aanschijn der Engelen zing ik een psalm
voor U.

Zegening met het licht - Grote metanie

L. Lezing uit het boek Job 2:1-10

Op zekere dag kwamen de zonen Gods om zich voor de HERE te stellen, en onder hen kwam ook de satan om zich voor de HERE te stellen. En de HERE zeide tot de satan: Vanwaar komt gij? En de satan antwoordde de HERE: Van een zwerftocht over de aarde, die ik doorkruist heb. Toen zeide de HERE tot de satan: Hebt gij ook acht geslagen op mijn knecht Job? Want niemand op aarde is als hij, zó vroom en oprecht, godvrezend en wijkende van het kwaad. En nog volhardt hij in zijn vroomheid, hoewel gij Mij tegen hem heb opgezet om hem, zonder oorzaak, in het verderf te storten. Maar de satan antwoordde de HERE: Huid voor huid, en al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven. Strek daarentegen uw hand uit en tast

Grote Woensdag

zijn gebeente en zijn vlees aan – of hij U dan niet openlijk zal vaarwel zeggen! En de HERE zeide tot de satan: Zie, hij zij in uw macht; alleen, spaar zijn leven. Toen ging de satan van des HEREN aangezicht heen, en sloeg Job met boze zweren, van zijn voetzool af tot zijn hoofdschedel toe. En hij nam een potscherf om zich daarmee te krabben, terwijl hij neerzat in de as.

Toen zeide zijn vrouw tot hem: Volhardt gij nog in uw vroomheid? Zeg God vaarwel en sterf! Maar hij zeide tot haar: Zoals een zottin spreekt, spreekt ook gij; zouden wij het goede van God aannemen en het kwade niet? In dit alles zondigde Job met zijn lippen niet.

Witte Donderdag **Vespers**

P. Wijsheid!

L. **Prokimen in de eerste toon**

— **Ontruk mij, Heer, aan de slechte mens,** Ps. 139

bevrijd mij — van – de – on-ge-rech-te man. —

- **Die onrecht uitdenken in hun hart.**

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit het boek der Uittocht** 19:10-19

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. En de HERE zeide tot Mozes: Ga tot het volk; heiligen heden en morgen, en laten zij hun klederen wassen. En tegen de derde dag zullen zij gereed zijn, want op de derde dag zal de HERE nederdalen voor de ogen van het gehele volk op de berg Sinai. Daarom zult gij het volg buiten een bepaalde kring houden en zeggen: **Wacht er u voor de berg te bestijgen, of maar de voet ervan aan te raken; ieder die de berg aanraakt,**

Witte Donderdag

zal zeker ter dood gebracht worden. Geen hand zal het aanraken, want dan zal men zeker gestenigd of met pijlen doorschoten worden; hetzij dier hetzij mens, hij zal niet blijven leven. Eerst bij de langgerekte toon van de hoorn mogen zij de berg bestijgen.

Toen daalde Mozes de berg af naar het volk; hij heiligde het volk en zij wiesen hun klederen. En hij zeide tot het volk: Weest over drie dagen gereed, nadert niet tot een vrouw.

En het geschiedde op de derde dag, toen het morgen werd, dat er donderslagen en bliksemstralen en een zware wolk op de berg waren en zeer sterk bazuingeschal, zodat al het volk dat in de legerplaats was, beefde.

Toen leidde Mozes het volk uit de legerplaats God tegemoet en zij stelden zich op onder aan de berg. En de berg Sinai stond geheel in rook, omdat de HERE daarop nederdaalde in vuur; de rook daarvan steeg op als de rook van een oven, en de gehele berg beefde zeer. Het geluid van de bazuin werd gaandeweg zeer sterk. Mozes sprak, en God antwoordde hem in de donder.

P. Wijsheid!

L. Prokimen in de zevende toon

— God, ontruk mij aan mijn vij – an – den, Ps. 58

bevrijd mij van hen die te – gen mij op — staan. —

- Bevrijd mij van hen die boosheid bedrijven.

L. Lezing uit het boek Job 38:1-21, 42:1-5

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. Toen antwoordde de HERE Job als uit een storm en zeide:

Wie is het toch, die het raadsbesluit verduistert
met woorden zonder verstand?

Gord nu als een man uw lendenen,

dan wil Ik u ondervragen, opdat gij Mij onderricht.

Waar waart gij, toen Ik de aarde grondvestte?

Vertel het, indien gij inzicht hebt!

Wie heeft haar afmetingen bepaald? Gij weet het
immers!

Of wie heeft over haar het meetsnoer gespannen?

Waarop zijn haar pijlers neergelaten,

of wie heeft haar hoeksteen gelegd,

terwijl de morgensterren tezamen juichten,

en al de zonen Gods jubelden?

Witte Donderdag

Wie heeft de zee met deuren afgesloten,
toen zij bruisend uit de moederschoot kwam? -
toen Ik wolken maakte tot haar kleed
en duisternis tot haar windselen;
toen Ik de door Mij gestelde grens uitbrak,
grendel en deuren aanbracht;
toen Ik sprak: Tot hiertoe en niet verder zult gij
komen,
hier zal de trots uwer golden blijven staan!
Hebt gij ooit in uw leven de morgen ontboden,
de dageraad zijn plaats aangewezen,
om de zomen der aarde aan te grijpen,
zodat de goddelozen van haar worden afgeschud?
Zij verandert zich als leem, waarin een zegel wordt
gedrukt,
de dingen staan daar als in een kleed.
Dan wordt de goddelozen hun licht ontnomen,
en de opgeheven arm wordt gebroken.
Zijt gij doorgedrongen tot de bronnen der zee,
en hebt gij door de geheimenissen van de waterdiepte
gewandeld?
Zijn de poorten des doods voor u onthuld,
en hebt gij de poorten der diepe duisternis
aanschouwd?
Reikt uw begrip zover als de breedte der aarde?
Vertel het, indien gij dit alles weet!
Waar is de weg naar de woning van het licht,
en de duisternis, waar is haar verblijf,
zodat gij haar brengen kunt naar haar gebied,
en de paden naar haar huis kent?

Gij zult dat wel weten, want toen werd jij geboren
en het getal uwer dagen is groot!
Toen antwoordde Job de Here:
Ik weet, dat Gij alles vermoogt,
en dat geen Uwer plannen wordt verijdeld.
'Wie is het toch,
die het raadsbesluit omsluit zonder verstand?'
Daarom: ik verkondigde, zonder inzicht,
dingen, mij te wonderbaar en die ik niet begreep.
'Hoor nu, en Ik zal spreken;
Ik wil u ondervragen, opdat gij Mij onderricht.'
Slechts van horen zeggen had ik van U vernomen,
maar nu heeft mijn oog U aanschouwd.
Daarom herroep ik en doe boete
in stof en as.

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit de profetieën van Jesaja** 50:4-11

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. De Here HERE heeft mij als een leerling leren spreken
om met het woord de moede te kunnen ondersteunen.
Hij wekt elke morgen, Hij wekt mij het oor, opdat ik
hore zoals leerlingen doen. De Here HERE heeft mij
het oor geopend en ik ben niet weerspanning geweest,
ik ben niet teruggedeesd. Mijn rug heb ik gegeven aan
wie sloegen, en mijn wangen aan wie mij de baard
uittrokken; mijn gelaat heb ik niet verborgen voor
smadelijk speeksel.

Maar de Here HERE helpt mij, daarom werd ik niet te schande; daarom maakte ik mijn gelaat als een keisteen, want ik wist, dat ik niet beschaamd zou worden. Hij is nabij, die mij recht verschaft; wie wil met mij een rechtsgeding voeren? Laten wij samen naar voren treden. Wie zal mijn tegenpartij in het gericht zijn? Hij nadere tot mij. Zie, de Here HERE helpt mij, wie zal mij dan schuldig verklaren? Zie, zij allen vergaan als een kleed, de mot zal ze verteren.

Wie onder u vreest de HERE, wie hoort naar de stem van zijn knecht? Wanneer hij in diepe duisternis wandelt, van licht beroofd, vertrouwde hij op de naam des HEREN en steunde op zijn God. Zie, gij allen die vuur ontsteekt, u met brandpijlen uitrust, gaat in de vlam van uw eigen vuur en onder de brandpijlen die gij aangestoken hebt. Van mijn hand overkomt u dit, in pijn zult gij neerliggen.

H. Liturgie

P. Wijsheid!

L. Prokimen in de zevende toon

— De vor—sten zijn sa — men — geschoold Ps. 2

tegen de Heer— en te — gen Zijn Chris — tus. —

- **Waarom woeden de heidenen?**
Waarom zinnen de volken op ijdelheid?

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit de eerste brief van de heilige Apostel Paulus aan de christenen te Korinthe** 11:23-32

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. *Broeders*, ik heb u overgeleverd wat ik van de Heer heb ontvangen: dat de Heer Jesus in de nacht dat hij verraden werd, brood nam, dankte, het brak en zeide: *Dit is Mijn Lichaam dat voor u wordt overgeleverd. Doe dit tot Mijn gedachtenis.* Evenzo nam Hij de Kelk na het Avondmaal, zeggend: *Deze Kelk is het Nieuwe Verbond in Mijn Bloed. Doe dit, zo dikwijls gij die*

drinkt, tot Mijn gedachtenis. Want zo dikwijls gij dit Brood eet en deze Kelk drinkt, verkondigt gij de Dood des Heren totdat Hij komt. Wie dus onwaardig het Brood eet of de Kelk des Heren drinkt, bezondigt zich aan het Lichaam en Bloed des Heren.

Laat ieder zichzelf onderzoeken vóór het eten van het Brood en het drinken van de Kelk. Want wie eet en drinkt, en daarbij het Lichaam niet naar waarde schat, eet en drinkt zich een veroordeling.

Daarom zijn er onder u zoveel zwakken en zieken, en zijn er zoveel ontslapen. Want als we onszelf oordeelden, zouden we niet veroordeeld worden. Wanneer we door de Heer geoordeeld worden, dan straft Hij ons opdat we niet met de wereld zouden worden veroordeeld.

L. **Alleluia, alleluia, alleluia.**

K. **Alleluia, alleluia, al ——— le – lu – ia.**

- **Zalig hij die zorg draagt voor behoeftigen en armen.**
- **Mijn vijanden spreken kwaad over mij, wanneer zal Hij sterven en zal Zijn Naam vergeten zijn?**
- **Die Mijn Brood met Mij at, heeft zijn hiel tegen Mij opgeheven.**

Goede Vrijdag **Vespers**

P. Wijsheid!

L. **Prokimen in de vierde toon**

— **Zij hebben mijn klederen onder elkander verdeeld**

en zij hebben het lot ge - worpen over mijn

overkleed. —

Ps. 21

- **God, mijn God, sla acht op mij!
Waarom hebt Gij mij verlaten?**

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit het boek der Uittocht**

33:11-23

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. En de HERE sprak tot Mozes van aangezicht tot aangezicht, zoals iemand spreekt met zijn vriend; dan keerde hij terug naar de legerplaats. Maar zijn dienaar Jozua, de zoon van Nun, een jonge man, week niet uit de tent.

Toen zeide Mozes tot de HERE: Zie, Gij zegt tot mij: doe dit volk optrekken, maar Gij hebt mij niet doen weten, wie Gij met mij zult zenden, terwijl Gij toch gezegd hebt: Ik ken u bij name en ook hebt gij genade gevonden in Mijn ogen. Nu dan, indien ik genade in Uw ogen gevonden heb, maak mij toch Uw wegen bekend, zodat ik U ken; opdat ik genade vinde in Uw ogen. Bedenk toch, dat deze natie Uw volk is.

Toen zeide Hij: Moet Ik zelf medegaan om u gerust te stellen? En hij zeide tot Hem: Indien Gij zelf niet medegaat, doen ons van hier niet optrekken. Waaraan zal anders geweten worden, dat ik en Uw volk genade in Uw ogen gevonden hebben, dan doordat Gij met ons medegaat? Immers daardoor zijn ik en Uw volk afgezonderd uit alle volken, die op de aardbodem zijn. En de HERE zeide tot Mozes: Ook deze zaak, waarover gij gesproken hebt, zal Ik doen, omdat gij genade in Mijn ogen gevonden hebt en Ik u bij name ken.

Maar hij zeide: Doe mij toch Uw heerlijkheid zien. Hij nu zeide: Ik zal mijn luister aan u doen voorbijgaan en de naam des HEREN voor u uitroepen. Ik zal genadig zijn, wie Ik genadig ben, en Mij ontfermen, over wie Ik Mij ontferm. Hij zeide: Gij zult Mijn aangezicht niet kunnen zien, want geen mens kan Mij zien en leven. De HERE zeide: Zie, bij Mij is een plaats, waar gij op de rots kunt staan; wanneer Mijn heerlijkheid voorbijgaat, zal Ik u in de rotsholte zetten en u met Mijn hand bedekken, totdat Ik ben voorbijgegaan. Dan zal Ik mijn hand wegnemen en gij zult Mij van achteren zien, maar Mijn aangezicht zal niet gezien worden.

P. Wijsheid!

L. **Prokimen in de vierde toon**

— **Houd gericht, Heer, over wie mij onrecht doen,**

bestrijd hen die – mij be – strij – den. — Ps. 34

- **Omgord U met wapen en schild,
sta op om mij te helpen.**

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit het boek Job** 42:12-17

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. En de HERE zegende het verdere leven van Job meer dan het vroegere: hij verkreeg veertienduizend stuks kleinvee en zesduizend kamelen, duizend span runderen en duizend ezellen. Hij kreeg zeven zonen en drie dochters; en noemde de eerste Jemima, de tweede Kezia en de derde Kerenhappuch. In het ganse land vond men geen vrouwen zo schoon als de dochters van Job, en haar vader gaf haar een erfdeel onder haar broeders. Daarna leefde Job nog honderdveertig jaar; hij zag zijn kinderen en kindskinderen, vier geslachten. En Job stierf oud en van het leven verzadigd.

P. Wijsheid!

L. Lezing uit de profetiën van Jesaja 52:13-54:1

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. Zie, mijn knecht zal voorspoedig zijn, hij zal verhoogd, ja, ten hoogste verheven zijn. Zoals velen zich over u ontzet hebben – zozeer misvormd, niet meer menselijk was zijn verschijning, en niet meer als die der mensenkinderen zijn gestalte – zó zal hij vele volken doen opspringen, om hem zullen koningen verstommen, want wat hun niet verteld was, zien zij, en wat zij niet gehoord hadden, vernemen zij.

Wie gelooft, wat wij gehoord hebben, en aan wie is de arm des HEREN geopenbaard? Want als een loot schoot hij op voor zijn aangezicht, en als een wortel uit dorre aarde; hij had gestalte noch luister, dat wij hem zouden hebben aangezien, noch gedaante, dat wij hem zouden hebben begeerd. Hij was veracht en van mensen verlaten, een man van smarten en vertrouwd met ziekte, ja, als iemand voor wie men het gelaat verbergt; hij was veracht en wij hebben hem niet geacht.

Nochtans, onze ziekten heeft hij op zich genomen, en onze smarten gedragen; wij echter hielden hem voor een geplaagde, een door God geslagene en verdrukte.

Maar om onze overtredingen werd hij doorboord, om onze ongerechtigheden verbrijzeld; de straf die ons de vrede aanbrengt, was op hem, en door zijn striemen

is ons genezing geworden. Wij allen dwaalden als schapen, wij wendden ons ieder naar zijn eigen weg, maar de HERE heeft ons aller ongerechtigheid op hem doen neerkomen. Hij werd mishandeld, maar hij liet zich verdrukken en deed zijn mond niet open; als een lam dat ter slachting geleid wordt, en als een schaap dat stom is voor zijn scheerders, zo deed hij zijn mond niet open.

Hij is uit verdrukking en gericht weggenomen, en wie onder zijn tijdgenoten bedacht, dat hij is afgesneden uit het land der levenden? Om de overtreding van mijn volk is de plaag op hem geweest. En men stelde zijn graf bij de goddelozen; bij de rijke was hij in zijn dood, omdat hij geen onrecht gedaan heeft en geen bedrog in zijn mond is geweest. Maar het behaagde de HERE hem te verbrijzelen, Hij maakte hem ziek. Wanneer hij zichzelf ten schuldoffer gesteld zal hebben, zal hij nakomelingen zien en een lang leven hebben en het voornemen des HEREN zal door zijn hand voortgang hebben. Om zijn moeitewol lijden zal hij het zien tot verzadiging toe; door zijn kennis zal Mijn knecht, de rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, en hun ongerechtigheden zal hij dragen. Daarom zal Ik hem een deel geven onder velen en met machtigen zal hij de buit verdelen, omdat hij zijn leven heeft uitgedoten in de dood, en onder de overtredders werd geteld, terwijl hij toch veler zonden gedragen en voor de overtredders gebeden heeft.

Jubel, gij onvruchtbare, die niet gebaard hebt; breek uit in gejubel en gejuich, gij die geen weeën gekend hebt, want de kinderen der eenzame zijn

talrijker dan de kinderen der gehuwde, zegt de HERE.

P. Laat ons aandachtig zijn! Vrede aan allen.

L. **En met uw geest.**

P. Wijsheid!

L. **Prokimen in de zesde toon**

— Zij hebben mij geworpen in de diepste put, Ps. 87

in de duisternis en de schaduw des — doods. —

- Heer, God van mijn heil,
des daags roep ik en des nachts sta ik voor Uw
aanshijn.

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit de eerste brief van de heilige Apostel
Paulus aan de christenen te Korinthe 1:18-2:2**

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. *Broeders*, het woord van het Kruis is wel dwaasheid voor hen die verloren gaan, maar voor ons die behouden worden is het Gods kracht. Zo staat het ook geschreven: *Ik zal de wijsheid der wijzen te niet doen, en het verstand der verstandigen zal Ik verwerpen.*

Waar is dan de wijze? Waar de schriftgeleerde? Waar is de allerverstandigste? Heeft God de wijsheid van deze wereld niet tot dwaasheid gemaakt? Want omdat de wereld in haar wijsheid Gods wijsheid niet heeft willen kennen, heeft het God behaagd om door de dwaasheid van de prediking hen te redden die wel geloven. En terwijl de Joden om tekenen vragen en de Grieken wijsheid zoeken, prediken wij de gekruisigde Christus, voor de Joden een ergernis, voor de Grieken een dwaasheid, maar voor hen die geroepen zijn, hetzij Jood of Griek, prediken wij Christus, Gods kracht en Gods wijsheid. Want het dwaze van God is wijzer dan de mensen en het zwakke van God is sterker dan de mensen.

Broeders, denk eens terug aan uw eigen roeping: er waren onder u niet velen met grote menselijke wijsheid, niet velen waren machtig, niet velen aanzienlijk. Neen, het dwaze van deze wereld heeft God uitverkoren om de wijzen te beschamen; en het zwakke van deze wereld heeft God uitverkoren om het sterke te beschamen; en wat onaanzienlijk en veracht was in deze wereld, heeft God uitverkoren; ja, alles wat niets is, om wat zich wel iets dunkt, te niet te doen; opdat geen vlees zich zou kunnen beroemen tegenover God.

Dank zij Hem zijt gij in Jesus Christus, Die door God voor ons geworden is: Wijsheid, Gerechtigheid, Heiliging en Verlossing, zodat met recht geschreven staat: *Wie roemt, laat hij roemen in de Heer.*

Toen ik bij u kwam, broeders, ben ik niet gekomen met grote welsprekendheid of diepe wijsheid om Gods

getuigenis te verkondigen. Want ik was vast besloten onder u niets te kennen dan Jesus Christus, en wel als de Gekruisigde.

P. Vrede zij u, lezer.

L. **En met uw geest.**

P. Wijsheid!

L. **Al-le-lu-ia, alle-lu — ia, al — le — lu ——— ia.** —

K. Alleluia, alleluia, alleluia.

- — **Red mij, God, want de wa-te — ren** Ps. 68

zijn bin-nengedron-gen tot — in — mijn ziel. —

- — **Mijn ziel ver—wacht**

smaad en — el — len — de. —

- — Laten hun o—gen verduisterd wor — den,

zo — dat — zij — niet — zien. —

Stille Zaterdag **Metten**

P. Wijsheid!

L. Prokimen in de vierde toon

L. Sta op, o Heer, en verlos ons

om – wille van Uw Naam. — Ps.43

- O God, met onze oren hebben wij het gehoord.
onze vaders hebben het ons reeds verkondigd.

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit de profetieën van Ezechiël** 37:1-14

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. De hand des HEREN kwam op mij, en de HERE voerde mij in de geest naar buiten en zette mij neer in een dal; dat was vol beenderen. Hij deed mij daar aan alle kanten omheen lopen en zie, zij lagen in grote menigte door het dal verspreid, en zie, zij waren zeer dor. En Hij zeide tot mij: Mensenkind, kunnen deze beenderen herleven? En ik zeide: Here HERE, Gij weet het. Toen

zeide Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen en zeg tot hen: gij dorre beenderen, hoort het woord des HEREN. Zo spreekt de Here HERE tot deze beenderen: Zie, Ik breng geest in u, en gij zult herleven; Ik zal spieren op u leggen, vlees op u doen komen, u met een huid overtrekken en geest in u brengen, zodat gij herleeft; en gij zult weten, dat Ik de HERE ben.

Ik nu profeteerde zoals mij bevolen was, en zodra ik profeteerde, ontstond er een geruis, en zie, een beweging, en de beenderen voegden zich aaneen zoals zij bij elkander behoorden; ik zag toe, en zie, er kwamen spieren op, en vlees, en er trok een huid overheen, maar geest was er nog niet in hen.

Daarop zeide Hij tot mij: Profeteer tot de geest, profeteer, mensenkind, en zeg tot de geest: zo zegt de Here HERE: kom van de vier windstreken, o geest, en blaas in deze gedoden, zodat zij herleven. Toen profeteerde ik, zoals Hij mij bevolen had; en de geest kwam in hen en zij herleeften en gingen op hun voeten staan, een geweldig groot leger.

Voorts zeide Hij tot mij: Mensenkind, deze beenderen zijn het gehele huis Israëls. Zie, zij zeggen: Onze beenderen zijn verdord en onze hoop is vervlogen; het is met ons gedaan. Daarom profeteer en zeg tot hen: Zo zegt de Here HERE: zie, Ik open uw graven en zal u uit uw graven doen opkomen, o mijn volk, en u brengen naar het land Israëls. En gij zult weten, dat Ik de HERE ben, wanneer Ik uw graven open en u uit uw graven doe opkomen, o mijn volk. Ik zal mijn Geest in u geven, zodat gij herleeft en Ik zal u doen wonen in uw land; en gij zult weten, dat Ik, de

HERE, het gesproken en gedaan heb, luidt het woord des HEREN.

P. Laat ons aandachtig zijn! Vrede aan allen.

L. **En met uw geest.**

P. Wijsheid!

L. **Prokimen in de zevende toon**

— **Sta op, o Heer, mijn God, en verhef uw hand,**

en vergeet uw nooddruf – ti – gen niet. — Ps.9

- **Met geheel mijn hart wil ik U danken, o Heer, en al Uw wonderdaden verkondigen.**

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit de brieven van de heilige Apostel Paulus aan de christenen te Korinthe en aan de Galaten** 5:6-8
3:13-14

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. *Broeders*, u past geen zelfverheffing. Weet ge niet dat slechts een weinig zuurdeeg het gehele deeg verzuurt? Zuiver u van het oude zuurdeeg, opdat ge een vers deeg moogt worden. Ge zijt immers ongedesemd

brood; en ons Pascha, Christus, is geslachtefferd.

Laat ons dan feest vieren, niet met het oude zuurdeeg, noch met het zuurdeeg van slechtheid en boosheid, maar met het ongedesemde van reinheid en waarheid.

Christus heeft ons verlost van de vloek der Wet door Zelf voor ons tot vloek te worden; zoals er geschreven staat: *Vervloekt is ieder die opgehangen is aan het hout*, opdat door Jesus Christus de zegen van Abraham zou komen over de heidenen; en opdat wij door het geloof de belofte van de Geest zouden ontvangen.

P. Vrede zij u, lezer.

L. **En met uw geest.**

P. Wijsheid!

L. **Alleluia, alleluia, alleluia.**

K. **Al ——— le — lu ——— ia.**

L. — **Dat God op — sta —, en Zijn vij — an — den**

wor — den ver — strooid. —

Ps.67

K. Alleluia.

- — Zoals rook ver-dwijnt, zo ook mogen zij ver —
dwij — nen. —
- — Zo mogen de zondaars ten verderve gaan voor
Gods aan-gezicht, maar de recht-vaar-di-gen zich
ver — heu — gen. —
- — Dit is de dag die de Heer ge-maakt heeft, laat
ons jui-chen en ons daarover ver-heu —————
gen. —
- — Eer aan de Vader, de Zoon en de
Hei — li — ge Geest ————— —
- — Nu en altijd en in de eeu-wen der
eeu-wen —. A — men. —

Vespers

Er is geen prokimen!

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit het boek der Schepping** 1:1-13

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. In den beginne schiep God de hemel en de aarde. De aarde nu was woest en ledig, en duisternis lag op de vloed, en de Geest Gods zweefde over de wateren.

En God zeide: Er zij licht; en er was licht. En God zag, dat het licht goed was, en God maakte scheiding tussen het licht en de duisternis. En God noemde het licht dag, en de duisternis noemde Hij nacht. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de eerste dag.

En God zeide: Daar zij een uitspannel in het midden der wateren, en dit make scheiding tussen wateren en wateren. En God maakte het uitspannel en Hij scheidde de wateren die onder het uitspannel waren, van de wateren die boven het uitspannel waren; en het was also. En God noemde het uitspannel hemel. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de tweede dag.

En God zeide: Dat de wateren onder de hemel op één plaats samenvloeien en het droge te voorschijn

come; en het was alzo. En God noemde het droge aarde, en de samengevloede wateren noemde Hij zeeën. En God zag, dat het goed was. En God zeide: Dat de aarde jong groen voortbrenge, zaadgevend gewas, vruchtbomen, die naar hun aard vruchten dragen, welke zaad bevatten, op de aarde; en het was alzo. En de aarde bracht jong groen voort, gewas, dat naar zijn aard zaad geeft, en geboomte, dat naar zijn aard vruchten draagt, welke zaad bevatten. En God zag, dat het goed was. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de derde dag.

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit de profetiën van Jesaja** 60:1-16

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. Sta op, word verlicht, want uw licht komt en de heerlijkheid des HEREN gaat over u op. Want zie, duisternis zal de aarde bedekken en donkerheid de natiën, maar over u zal de HERE opgaan en zijn heerlijkheid zal over u gezien worden. Volken zullen opgaan naar uw licht en koningen naar uw stralende opgang.

Hef uw ogen op en zie rondom: zij allen verzamelen zich, komen tot u; uw zonen komen van verre en uw dochters worden op de heup aangedragen. Dan zult gij het zien en stralen van vreugde; uw hart zal zich ontroerd verruimen, want tot u zal de rijkdom der zee zich wenden, het vermogen der volken zal tot u

komen. Een menigte kamelen zal u overdekken, jonge kamelen van Midian en Hefa; uit Scheba zullen zij allen komen; goud en wierook zullen zij aanbrengen en de roemrijke daden des HEREN blijde verkondigen. Al de schapen van Kedar zullen zich voor u verzamelen, de rammen van Nebajoth zullen zich u ten dienste stellen; zij zullen als een welgevallig offer op Mijn altaar komen en aan Mijn luisterrijk huis zal Ik luister verlenen.

Wie zijn dezen, die als een volk komen aangevlogen en als duiven naar hun til? Want op Mij zullen de kustlanden wachten; en de schepen van Tarsis zullen de eerste zijn om uw zonen van verre aan te brengen; hun zilver en goud voeren zij mede, ter ere van de naam des HEREN, uws Gods, voor de Heilige Israëls, omdat Hij u luister verleend heeft. Vreemdelingen zullen uw muren herbouwen en hun koningen zullen u dienen, want in Mijn toorn heb Ik u geslagen, maar in Mijn welbehagen heb Ik Mij over u ontfermd. En uw poorten zullen bestendig open staan, dag noch nacht zullen zij gesloten worden, opdat men tot u inbreng het vermogen der volken, terwijl hun koningen worden meegevoerd. Want het volk en het koninkrijk, die u niet willen dienen, zullen te gronde gaan, en die volken zullen zeker verwoest worden. De heerlijkheid van de Libanon zal tot u komen, cypres, plataan en denneboom tezamen, om de plaats van Mijn heiligdom op te luisteren; en de plaats Mijner voeten zal Ik heerlijk maken. De zonen uwer verdruckers zullen deemoedig tot u komen, aan uw voeten zullen al uw

versmaders zich neerwerpen en zij zullen u noemen: De stad des HEREN, het Sion van de Heilige Israëls. Terwijl gij eertijds verlaten waart en gehaat, zodat niemand door u heentrok, zal Ik u stellen tot een eeuwige praal, tot een vreugde van geslacht op geslacht. En gij zult de melk der vorsten zuigen, ja koninklijke borsten zuigen, en gij zult weten, dat Ik, de HERE, uw Redder ben en uw Verlosser, de Machtige Jacobs.

P. Wijsheid!

L. Lezing uit het boek der Uittocht 12:1-11

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. En de Here zeide tot Mozes en Aäron in het land Egypte: Deze maand zal u het begin der maanden zijn; zij zal u de eerste der maanden van het jaar zijn. Spreekt tot de gehele vergadering van Israëel als volgt: op de tiende van deze maand zal ieder voor zich een stuk kleinvee nemen, families-gewijs, een stuk kleinvee per gezin. Maar indien een gezin te klein is voor een stuk kleinvee, dan zullen hij en de naaste buurman van zijn gezin er een nemen, naar het aantal personen; gij zult bij het stuk kleinvee rekenen met ieders behoefte. Een gaaf, mannelijk, éénjarig stuk kleinvee moet gij nemen; gij kunt dit nemen van de schapen of van de geiten. En gij zult het bewaren tot de veertiende dag van deze maand; dan zal de gehele vergadering der gemeente van Israëel het slachten in de

avondschemering. Vervolgens zal men van het bloed nemen en dit strijken aan de beide deurposten en de bovendorpel, aan die huizen, waarin men het eet. Het vlees zullen zij dezelfde nacht eten; zij zullen het eten op het vuur gebraden, met ongezuurde broden, benevens bittere kruiden. Rauw of gaar gekookt in water zult gij het niet eten; slechts op het vuur gebraden met kop, schenkels en ingewanden. Gij zult daarvan niets overlaten tot de morgen; wat ervan overblijft tot de morgen, zult gij met vuur verbranden. En aldus zult gij het eten: uw lendenen omgord, uw schoenen aan uw voeten en uw staf in uw hand; overhaast zult gij het eten; het is een Pascha voor de Here.

P. Wijsheid!

L. **Lezing van het boek Jona**

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. Het woord des HEREN kwam tot Jona, de zoon van Amittai: Maak u op, ga naar Ninevé, de grote stad, en predik tegen haar, want haar boosheid is opgestegen voor Mijn aangezicht. Maar Jona maakte zich op om te vluchten naar Tarsis, weg van het aangezicht des HEREN, en hij ging naar Jafo en vond een schip dat naar Tarsis zou gaan; hij betaalde de vrachtprijs daarvan en ging scheep om met hen naar Tarsis te gaan, weg van het aangezicht des HEREN. Maar de HERE wierp een hevige wind op de zee en er ontstond een zware storm op de zee, zodat het schip dreigde te

worden stukgeslagen. De schepelingen werden bevreemd en riepen ieder tot hun god, en zij wierpen de lading die in het schip was, in zee om het daardoor lichter te maken. Jona echter was in het ruim van het schip afgedaald, en hij had zich daar neergelegd en was in een diepe slaap gevallen. En de gezagvoerder kwam bij hem en zeide tot hem: Hoe kunt gij zó vast slapen! Sta op, roep tot uw god, misschien zal die god onzer gedenken, zodat wij niet vergaan. En zij zeiden tot elkander: Komt, laat ons het lot werpen, opdat wij te weten komen door wiens schuld dit onheil ons treft. Zij wierpen het lot en het lot viel op Jona. Toen zeiden zij tot hem: Deel ons toch mee, door wiens schuld dit onheil ons treft; wat is uw bedrijf en vanwaar komt gij, wat is uw land en van welk volk zijt gij? En hij zeide tot hen: Ik ben een Hebreëer en ik vrees de HERE, de God des hemels, die de zee en het droge gemaakt heeft. Toen vreesden die mannen met grote vrees en zij zeiden tot hem: Wat hebt gij toch gedaan? Want die mannen wisten dat hij op de vlucht was, weg van het aangezicht des HEREN, want dat had hij hun medegedeeld. En zij vroegen hem: Wat zullen wij met u doen, opdat de zee ophoude tegen ons te woeden, want de zee wordt hoe langer hoe onstuimiger. Hij antwoordde hun: Neemt mij op en werpt mij in de zee, en de zee zal ophouden tegen u te woeden. Want ik weet, dat door mijn schuld deze zware storm tegen u is opgestoken.

Maar de mannen roeiden om het schip weer aan land te brengen, doch zij waren daartoe niet in staat, omdat de zee hoe langer hoe onstuimiger tegen hen

werd. Toen riepen zij tot de HERE en zeiden: Ach, HERE, laat ons toch niet vergaan om het leven van deze man en leg geen onschuldig bloed op ons, want gij, HERE, hebt gedaan gelijk U behaagde. Daarna namen zij Jona op en wierpen hem in de zee, en de zee hield op met woeden. En de mannen vreesden de HERE met grote vrees, en zij slachtten den HERE een offer en deden gelofte.

En de HERE beschikte een grote vis om Jona in te slokken; en Jona was in het ingewand van de vis drie dagen en drie nachten.

En Jona bad tot de HERE, zijn God, uit het ingewand van de vis. Hij zeide: Ik riep uit mijn nood tot de HERE en Hij antwoordde mij; uit de schoot van het dodenrijk schreeuwde ik, Gij hoortet mijn stem. Gij hadt mij geworpen in de diepte, in het hart der zee, en een waterstroom omving mij; al Uw brandingen en Uw golven gingen over mij heen. En ik, ik zeide: verstoppen ben ik uit Uw ogen, zou ik ooit weer Uw heilige tempel aanschouwen? Wateren omringden mij, zij bedreigden mijn leven, de diepte omving mij, met zeewier was mijn hoofd omwonden. Tot de grondvesten der bergen zonk ik neer; de grendelen der aarde waren voor altoos achter mij. Toen trokt Gij mijn leven uit de groeve omhoog, o HERE, mijn God! Toen mijn ziel in mij versmachtte, gedacht ik de HERE, en mijn gebed kwam tot U in Uw heilige tempel. Zij die nietige afgoden dienen, geven Hem prijs, die hun goedertieren is. Maar ik, met lofzegging wil ik U offeren; wat ik beloofd heb, wil ik betalen; de redding is des HEREN.

En de HERE sprak tot de vis en deze spuwde Jona uit op het droge.

Het woord des HEREN kwam ten tweeden male tot Jona: Maak u op, ga naar Ninevé, de grote stad, en breng haar de prediking, die Ik tot u spreken zal. Toen maakte Jona zich op en ging naar Ninevé, overeenkomstig het woord des HEREN. Ninevé nu was een geweldig grote stad, van drie dagreizen. En Jona begon de stad in te gaan, één dagreis, en hij predikte en zeide: Nog veertig dagen en Ninevé wordt ondersteboven gekeerd! En de mannen van Ninevé geloofden God en riepen een vasten uit en bekleedden zich, van groot tot klein, met rouwgewaden. Toen het woord de koning van Ninevé bereikte, stond hij op van zijn troon, legde zijn opperkleed af, trok een rouwgewaad aan en zette zich neder in de as. En men riep uit en zeide op bevel van de koning en van zijn groten: Mens en dier, runderen en schapen mogen niets nuttigen, niet grazen en geen water drinken. Zij moeten gehuld zijn in rouwgewaden, mens en dier, en met kracht tot God roepen en zich bekeren, een ieder van zijn boze weg, en van het onrecht dat aan hun handen kleeft. Wie weet, God mocht Zich omkeren en berouw krijgen en Zijn brandende toorn laten varen, zodat wij niet te gronde gaan. Toen God zag wat zij deden, hoe zij zich bekeerden van hun boze weg, berouwde het God over het kwaad dat Hij bedreigd had hun te zullen aandoen, en Hij deed het niet.

Maar dit mishagde Jona ten zeerste en hij werd toornig. En hij bad tot de HERE en zeide: Ach, HERE, heb ik dat niet gezegd, toen ik nog in mijn land was?

Daarom heb ik het willen voorkomen door naar Tarsis te vluchten, want ik wist, dat Gij een genadig en barmhartig God zijt, lankmoedig, groot van goedertierenheid en berouw hebbend over het kwaad. Nu dan, HERE, neem toch mijn leven van mij, want het is mij beter te sterven dan te leven. Maar de HERE zeide: Zijt gij terecht vertoorned? Jona nu was buiten de stad gegaan en had zich ten oosten van de stad neergezet; hij had daar voor zich een hut gebouwd en was daaronder gaan zitten in de schaduw, totdat hij zou zien wat er met de stad gebeurde. En de HERE God beschikte een wonderboom, die boven Jona opschoot om tot schaduw te zijn boven zijn hoofd, ten einde hem van zijn misnoegdheid af te brengen. En Jona verheugde zich zeer over de wonderboom. Maar de volgende dag, bij het aanbreken van de morgenstond, beschikte God een worm, die de wonderboom stak, zodat deze verdorde. En het geschiedde, zodra de zon opging, dat God een gloeiende oostenwind beschikte en de zon stak op het hoofd van Jona, zodat hij amechtig neerzonk en wenste dat hij sterven mocht, zeggende: Het is mij beter te sterven dan te leven. Maar God vroeg Jona: Zijt gij terecht vertoorned over de wonderboom? En hij antwoordde: Terecht ben ik vertoorned, ten dode toe. Toen zeide de HERE: Gij wildet de wonderboom sparen, waarvoor gij u geen moeite hebt gegeven en die gij niet hebt doen groeien, die in één nacht is ontstaan en in één nacht is vergaan. Zou ik dan Ninevé niet sparen, de grote stad, waarin meer dan honderd twintig duizend mensen zijn, die het onderscheid niet kennen tussen hun rechterhand en

hun linkerhand, benevens veel vee?

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit het boek Jozua** 5:10-15

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. Terwijl de Israëlieten te Gilgal gelegerd waren, vierden zij het Pascha op de veertiende dag van die maand, des avonds, in de vlakten van Jericho; en zij aten, daags na het Pascha, van de opbrengst van het land, ongezuurde broden en geroost koren, op dezelfde dag. En het manna hield op, daags nadat zij van de opbrengst van het land hadden gegeten. Dus hadden de Israëlieten geen manna meer, maar zij aten dat jaar van wat het land Kanaän opleverde.

Het gebeurde nu, terwijl Jozua bij Jericho was, dat hij zijn ogen opsloeg – zie, daar stond een man tegenover hem met een uitgetrokken zwaard in de hand. Jozua trad op hem toe en vroeg hem: Behoort gij tot ons of tot onze tegenstanders? Doch hij antwoordde: Nee, maar ik ben de vorst van het heir des HEREN. Nu ben ik gekomen. Toen wierp Jozua zich op zijn aangezicht ter aarde, boog zich neer en zeide tot hem: Wat heeft mijn heer tot zijn knecht te zeggen? En de vorst van het heir des HEREN zeide tot Jozua: Doe uw schoenen van uw voeten, want de plaats waarop gij staat, is heilig. En Jozua deed dit.

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit het boek der Uittocht** 13:20-15:20

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. Zo braken zij van Sukkoth op en legerden zich in Etham, aan de rand der woestijn. De HERE ging voor hen uit, des daags in een volkolom om hen te leiden op de weg, en des nachts in een vuurkolom om hen voor te lichten, zodat zij dag en nacht konden voortgaan. Zonder ophouden bleef de volkolom des daags en de vuurkolom den nachts aan de spits van het volk.

De HERE sprak tot Mozes: Zeg tot de Israëlieten, dat zij teruggaan en zich legeren voor Pi-Hachirof, tussen Migdol en de zee; recht tegenover Baäl-Sefon zult gij u legeren, aan de zee. Dan zal Farao van de Israëlieten denken: zij zijn in het land verdwaald, de woestijn heeft hen de weg versperd. En Ik zal het hart van Farao verharden, zodat hij hen achtervolgt. Dan zal Ik Mij aan Farao en aan zijn gehele legermacht verheerlijken, en de Egyptenaren zullen weten, dat ik de HERE ben. En zij deden alzo. Toen aan de koning van Egypte bericht werd dat het volk gevlucht was, veranderde de gezindheid van Farao en van zijn dienaren ten aanzien van het volk, en zij zeiden: Wat hebben wij gedaan, dat wij Israël uit onze dienst hebben ontslagen? Daarop spande hij zijn wagen aan en nam zijn volk met zich. Hij nam zeshonderd uitgelezen wagens, ja, al de wagens van Egypte, alle

volledig bemand. Zo verhardde de HERE het hart van Farao, de koning van Egypte, zodat hij de Israëlieten achtervolgde. Maar de Israëlieten zetten hun uittocht voort, door een verheven hand geleid.

De Egyptenaren nu, al de paarden en wagens van Farao, zijn ruiters en zijn legermacht, achtervolgden hen en haalden hen in, terwijl zij gelegerd waren aan de zee, bij Pi-Hachirof, tegenover Baäl-Sefon. Toen Farao naderbij gekomen was sloegen de Israëlieten hun ogen op, en zie, de Egyptenaren rukten achter hen aan. Toen werden de Israëlieten zeer bevreesd en schreeuwden tot de HERE, en zij zeiden tot Mozes: Waren er soms geen graven in Egypte, dat gij ons hebt meegenomen om te sterven in de woestijn? Wat hebt gij ons aangedaan door ons uit Egypte te leiden? Hebben wij u dit al niet gezegd in Egypte: laat ons met rust, en laten wij de Egyptenaren dienen. Want wij kunnen beter de Egyptenaren dienen dan in de woestijn sterven.

Maar Mozes zeide tot het volk: Vreest niet, houdt stand, dan zult gij de verlossing des HEREN zien, die Hij u heden bereiden zal; want de Egyptenaren, die gij heden gezien hebt, zult gij nimmermeer zien. De HERE zal voor u strijden, en gij zult stil zijn. Toen zeide de HERE tot Mozes: Wat roept gij zo luid tot Mij? Zeg tot de Israëlieten, dat zij opbreken. En gij, hef uw staf op en strek uw hand uit over de zee en splijt haar; dan zullen de Israëlieten midden door de zee kunnen gaan op het droge. Maar zie, Ik zal het hart der Egyptenaren verharden, zodat zij hen achterna zullen trekken, en Ik zal Mij verheerlijken aan Farao en zijn gehele leger-

macht, aan zijn wagens en aan zijn ruiters. En de Egyptenaren zullen weten, dat Ik de HERE ben, doordat Ik Mij verheerlijken zal aan Farao, aan zijn wagens en aan zijn ruiters.

Toen verliet de Engel Gods, die voor het leger van Israël uitging, zijn plaats en ging achter hen aan; ook verliet de wolkolom haar plaats aan hun spits en ging achter hen staan. Zo kwam zij tussen het leger van de Egyptenaren en dat van de Israëlieten in, – en de wolk was duisternis, maar tegelijk verlichtte zij de nacht – zodat de een de ander niet kon naderen, de gehele nacht.

Toen strekte Mozes zijn hand uit over de zee en de HERE deed de zee de gehele nacht door een sterke oostenwind wegvloeien, maakte haar droog, en de wateren werden gespleten. Zo gingen de Israëlieten in het midden der zee op het droge, terwijl rechts en links de wateren voor hen waren als een muur.

En de Egyptenaren vervolgden hen en kwamen achter hen aan – alle paarden van Farao, zijn wagens en zijn ruiters – midden in de zee. Toen dan, in de morgenwake, schouwde de HERE in vuurkolom en wolk naar het leger der Egyptenaren en bracht het leger der Egyptenaren in verwarring. Hij deed de wielen van hun wagens wegglijden en met moeite voortrijden, zodat de Egyptenaren zeiden: Laten we vluchten voor de Israëlieten, want de HERE strijdt voor hen tegen Egypte.

Toen zeide de HERE tot Mozes: Strek uw hand uit over de zee, opdat de wateren terugvloeien over de Egyptenaren, over hun wagens en ruiters. En Mozes

strekke zijn hand uit over de zee en tegen het aanbreken van de morgen vloei­de de zee terug in haar bedding, terwijl de Egyptenaren haar tegemoet vluchtten; zo dreef de HERE de Egyptenaren midden in de zee. De wateren vloeiden terug en bedekten de wagens en de ruiters van de gehele legermacht van Farao, die hen in de zee achterna getrokken waren: er bleef van hen niet een over.

Maar de Israëlieten gingen op het droge midden door de zee en de wateren waren hun rechts en links als een muur. Zo verlost­e de HERE op die dag de Israëlieten uit de macht der Egyptenaren. En Israël zag de Egyptenaren dood op de oever der zee liggen. Toen zag Israël, welk een machtige daad de HERE tegen Egypte gedaan had; en het volk vreesde de HERE en zij geloofden in de HERE en in Mozes als Zijn knecht.

Toen zong Mozes met de Israëlieten de HERE dit lied en zij zeiden:

L. Laat ons de Heer bezingen *1e glorificatie*

**K. Want Hij heeft zichzelf verheerlijkt
in alle heerlijkheid.** *herhalen tot eind van de lezing*

L. Ik wil de HERE zingen, want Hij is hoog verheven,
het paard en zijn ruit­er stortte Hij in de zee,
De HERE is mijn kracht en mijn psalm,
Hij is mij tot heil geweest,
Hij is mijn God, HERE, Hem verheerlijk ik,
de God mijns vaders, Hem prijs ik.
De HERE is een krijgsheld;
HERE is Zijn naam.

De wagens van Farao en zijn legermacht wierp Hij in
de zee;
de keur van zijn wagenhelden werd in de Schelfzee
gedompeld.
Watervloeden overdekten hen;
in de diepte zonken zij als een steen.
Uw rechterhand, HERE, heerlijk door kracht,
Uw rechterhand, HERE, verpletterde de vijand.
In Uw grote majesteit vernietigt Gij wie tegen U
opstonden;
Gij liet Uw toorn gloed los, hij verteerde hen als
stoppels.
Door de adem van Uw neus werden de wateren
opgestuwd;
als een dam stonden de stromen;
de watervloeden stolden in het hart der zee.
De vijand zeide: Ik achtervolg, haal in, deel de buit;
ik koel mijn lust aan hen, trek mijn zwaard,
mijn hand roeit hen uit.
Gij bliest met Uw adem, de zee overdekte hen;
als lood zonken zij in geweldige wateren.
Wie is als Gij, onder de goden, HERE,
wie is als Gij, heerlijk in heiligheid,
vreselijk in roemrijke daden,
wonderbaar in Uw doen?
Gij strektet Uw rechterhand uit;
de aarde verzwolg hen.
Gij leidtet in Uw goedertierenheid het volk dat Gij
verlost hebt,
Gij leidtet hen door Uw kracht naar Uw heilige
woonstede.

Volkeren hoorden het, zij sidderden;
beving greep de bewoners van Filistea aan.
Toen verschrikten Edoms stamhoofden,
huivering greep Moabs machten aan;
alle bewoners van Kanaän sidderden.
Ontzetting en schrik overviel hen,
door Uw geweldige arm verstarde zij als een steen,
terwijl Uw volk, HERE, doortrok,
Uw volk, dat Gij U hebt verworven, doortrok.
Gij brengt hen en plant hen op de berg die uw erfdeel
is;
de plaats die Gij, HERE, tot Uw woning gemaakt hebt;
het heiligdom, HERE, door Uw hand gesticht.
De HERE regeert voor altoos en eeuwig.

L. Eer aan de Vader, de Zoon en de Heilige Geest

slot 1 e glorificatie

**K. Want Hij heeft zichzelf verheerlijkt
in alle heerlijkheid.**

L. Nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

K. Want Hij heeft zichzelf verheerlijkt

L. in alle eeuwigheid.

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit de profetieën van Zefanja** 3:8-15

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. Daarom, wacht op Mij, luidt het woord des HEREN, ten dage dat ik zal opstaan tot de buit; want Mijn vonnis is, volken te vergaderen, koninkrijken te verzamelen, over hen Mijn gramschap uit te gieten, heel Mijn brandende toorn, want door het vuur van Mijn najiver zal de ganse aarde verteerd worden.

Maar dan zal Ik de volken andere, reine lippen geven, opdat zij allen de naam des HEREN aanroepen; opdat zij Hem dienen met eenparige schouder. Van gene zijde der rivieren van Ethiopië zullen Mijn aanbidders, Mijn verstrooiden, Mijn offer brengen. Te dien dage zult gij u niet behoeven te schamen over al de daden waarmee gij tegen Mij hebt overtreden, want dan zal Ik uit uw midden uw hoogmoedig juichenden verwijderen. En voortaan zult gij niet meer overmoedig zijn op Mijn heilige berg.

En Ik zal in uw midden overlaten een ellendig en gering volk, en wie schuilen bij de naam des HEREN. Het overblijfsel van Israël zal geen onrecht doen noch leugen spreken, en in hun mond zal geen bedrieglijke tong gevonden worden, want zij zullen weiden en nederliggen, zonder dat iemand hen verstrikt.

Jubel, dochter van Sion, juich, Israël; verheug u en wees vrolijk van ganser harte, dochter van Jeruzalem! De HERE heeft uw gerichten weggenomen, Hij heeft

uw vijand weggevaagd. De Koning Israëls, de HERE, is in uw midden; gij zult geen kwaad meer vrezen.

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit het eerste boek der Koningen** 17:8-23

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. Toen kwam het woord des HEREN tot Elia: Maak u gereed, ga naar Sarfath, dat aan Sidon behoort, en houd daar verblijf. Zie, Ik heb daar een weduwe geboden u te verzorgen. Daarop maakte hij zich gereed en ging naar Sarfath. Toen hij bij de stadspoort kwam, zie, daar was een weduwe bezig hout te sprokkelen. Hij riep haar toe en zeide: Haal mij toch in een kruik een weinig water, opdat ik drinke. Toen zij het ging halen, riep hij haar na en zeide: Breng mij ook een bete broods mee. Daarop zeide zij: Zo waar de HERE, uw God, leeft, ik heb geen broodkoek, maar enkel een handvol meel in de pot en een weinig olie in de kruik. En zie, ik ben bezig een paar stukken hout te sprokkelen. Dan wil ik het thuis voor mij en mijn zoon gaan bereiden, en als wij het gegeten hebben, moeten wij maar sterven. Doch Elia zeide tot haar: Vrees niet, ga het thuis bereiden, zoals gij gezegd hebt, maar bereid mij daarvan eerst een kleine koek en breng mij die hier; voor u en uw zoon kunt gij het later bereiden. Want zo zegt de HERE, de God van Israël: Het meel in de pot zal niet opraken, en de olie in de kruik zal niet ontbreken tot op de dag waarop de HERE regen op de

aardbodem geven zal. Daarop ging zij heen en deed zoals Elia gezegd had, en een tijd lang at zij, evenals hij, en haar huis. Het meel in de pot raakte niet op, en de olie in de kruik ontbrak niet, naar het woord des HEREN, dat hij door de dienst van Elia gesproken had.

Na deze gebeurtenissen werd de zoon van de vrouw des huizes ziek: ja, zijn ziekte werd zeer hevig, totdat er geen adem in hem overbleef. Toen zeide zij tot Elia: Hoe heb ik het met u, man Gods? Gij hebt bij mij intrek genomen om mijn ongerechtigheid in herinnering te brengen, en te maken dat mijn zoon sterft. Daarop zeide hij tot haar: Geef mij uw zoon. Toen nam hij hem uit haar schoot, droeg hem naar het bovenvertrek waar hij verblijf hield, en legde hem op zijn bed. Daarop riep hij tot de HERE en zeide: HERE, mijn God! Doet Gij zelfs de weduwe, bij wie ik als vreemdeling vertoef, het onheil aan, haar zoon te laten sterven? Toen strekte hij zich driemaal uit bovenop het kind en riep tot de HERE en zeide: HERE, mijn God! Laat toch de ziel van dit kind in hem terugkeren. En de HERE hoorde naar de stem van Elia, en de ziel van het kind keerde in hem terug, zodat het levend werd. Toen nam Elia het kind, droeg het uit het bovenvertrek naar beneden in huis en gaf het aan zijn moeder.

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit de profetiën van Jesaja** 61:10-62:5

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. Ik verblijd mij zeer in de HERE, mijn ziel juicht in mijn God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, met de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omhuld, gelijk een bruidegom, die zich als een priester het hoofdsieraad ombindt, en gelijk een bruid, die zich met haar versierselen tooit. Want zoals de aarde haar gewas voortbrengt en een hof zijn zaaisel doet uitspruiten, zo zal de Here HERE gerechtigheid en lof doen uitspruiten voor het oog van alle volken.

Om Sions wil zal ik niet zwijgen en om Jeruzalems wil zal ik niet rusten, totdat zijn heil opgaat als een lichtglans en zijn verlossing als een brandende fakkel. Volken zullen uw heil zien, alle koningen uw heerlijkheid, en men zal u noemen met een nieuwe naam, die de mond des HEREN zal bepalen; gij zult een sierlijke kroon in de hand des HEREN zijn, een koninklijke tulband in de hand van uw God. Men zal u niet meer noemen: Verlatene, en men zal uw land niet meer noemen: Woestenij; maar gij zult genoemd worden: Mijn Welgevallen, en uw land: Gehuwde. Want de HERE heeft een welgevallen aan u, en uw land wordt ten huwelijk genomen. Want zoals een jongeling een maagd huwt, zullen uw zonen u huwen, en zoals de bruidegom zich over de bruid verblijdt, zal uw God zich over u verblijden.

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit het boek der Schepping** 22:1-18

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. Hierna gebeurde het, dat God Abraham op de proef stelde. Hij zeide tot hem: Abraham, en deze zeide: Hier ben ik. En Hij zeide: Neem toch uw zoon, uw enige, die gij liefhebt, Isaäk, en ga naar het land Moria, en offer hem daar tot een brandoffer op een der bergen, die Ik u noemen zal. Toen stond Abraham des morgens vroeg op, zadelde zijn ezel, en nam twee van zijn knechten met zich, benevens zijn zoon Isaäk; hij kloofde hout voor een brandoffer, begaf zich op weg, en ging naar de plaats, die God hem genoemd had. Toen Abraham op de derde dag zijn ogen opsloeg, zag hij die plaats in de verte. En Abraham zeide tot zijn knechten: Blijft gij hier met de ezel, terwijl ik en de jongen daarginds heengaan; wanneer we hebben aanbeden, zullen wij tot u terugkeren. Toen nam Abraham het hout voor het brandoffer, legde het op zijn zoon Isaäk, en nam vuur en een mes met zich mede. Zo gingen die beiden tezamen. Toen sprak Isaäk tot zijn vader Abraham en zeide: Mijn vader, en deze zeide: Hier ben ik, mijn zoon. En hij zeide: Hier is het vuur en het hout, maar waar is het lam ten brandoffer? En Abraham zeide: God zal Zichzelf voorzien van een lam ten brandoffer, mijn zoon. Zo gingen die beiden tezamen.

Toen zij aan de plaats die God hem genoemd had,

Stille Zaterdag

gekomen waren, bouwde Abraham daar een altaar, schikte het hout, bond zijn zoon Isaäk en legde hem op het altaar boven op het hout. Daarop strekte Abraham zijn hand uit en nam het mes om zijn zoon te slachten. Maar de Engel des HEREN riep tot hem van de hemel en zeide: Abraham, Abraham! En hij zeide: Hier ben ik. En Hij zeide: Strek uw hand niet uit naar de jongen en doe hem niets, want nu weet Ik, dat gij godvrezend zijt, en uw zoon, uw enige, Mij niet hebt onthouden. Toen sloeg Abraham zijn ogen op en daar zag hij een ram achter zich, met zijn horens verward in het struikgewas. En Abraham ging en nam de ram en offerde hem ten brandoffer in plaats van zijn zoon. En Abraham noemde die plaats: De HERE zal er in voorzien; waarom nog heden gezegd wordt: Op de berg des HEREN zal er in voorzien worden. Toen riep de Engel des HEREN ten tweeden male van de hemel tot Abraham en zeide: Ik zweer bij Mijzelf, luidt het woord des HEREN; omdat gij dit gedaan hebt, en uw zoon, uw enige, Mij niet onthouden hebt, zal Ik u rijkelijk zegenen, en uw nageslacht zeer talrijk maken, als de sterren des hemels en als het zand aan de oever der zee, en uw nageslacht zal de poort zijner vijanden in bezit nemen. En met uw nageslacht zullen alle volken der aarde gezegend worden, omdat gij naar Mijn stem gehoord hebt.

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit de profetieën van Jesaja** 61:1-9

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. De Geest des Heren HEREN is op mij, omdat de HERE mij gezalfd heeft; Hij heeft mij gezonden om een blijde boodschap te brengen aan ootmoedigen, en te verbinden gebrokenen van hart, om voor gevangenen vrijlating uit te roepen en voor gebondenen opening der gevangenis; op uit te roepen een jaar van het welbehagen des HEREN en een dag der wrake van onze God; om alle treurenden te troosten, om over de treurenden van Sion te beschikken, dat men hun geve hoofdsieraad in plaats van as, vreugdeolie in plaats van rouw, een lofgewaad in plaats van een kwijnende geest. En men zal hen noemen: Terebinten der gerechtigheid, een planting des HEREN, tot zijn verheerlijking. Zij zullen de overoude puinhopen herbouwen, het verwoeste uit vroeger tijd doen herrijzen en de steden vernieuwen, die in puin liggen, die verwoest hebben gelegen van geslacht op geslacht. Vreemden zullen gereed staan om voor u de kudden te weiden, vreemdelingen zullen uw akkerlieden en uw wijngaardeniers zijn; maar gij zult priesters des HEREN heten, dienaars van onze God genoemd worden; gij zult het vermogen der volken genieten en u op hun heerlijkheid beroemen. In plaats van uw schande gewordt u dubbele vergoeding en in plaats van smaad zullen zij jubelen over hun deel; zo zullen zij dan in

hun land dubbele vergoeding verkrijgen, blijvende vreugde zal hun geworden. Want Ik, de HERE, heb het recht lief. Ik haat onrechtmatige roof, Ik zal hun stipt hun loon geven en een eeuwig verbond met hen sluiten. En hun nageslacht zal onder de volken vermaard zijn en hun nakomelingschap te midden der natien; allen die hen zien. zullen erkennen, dat zij het nageslacht zijn, dat de HERE gezegend heeft.

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit het tweede boek der Koningen** 4:8-37

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. Op zekere dag begaf Elisa zich naar Sunem. Daar woonde een welgestelde vrouw, die bij hem aandrong dat hij zou blijven eten. En zo vaak hij op zijn doorreis daar kwam, ging hij erheen om te eten. En zij zeide tot haar man: Zie toch, ik weet dat het een heilige man Gods is, die altijd bij ons aankomt. Laat ons dan nu een kleine gemetselde bovenkamer maken, en daar voor hem een bed, een tafel, een stoel en een kandelaar plaatsen, opdat hij, wanneer hij bij ons komt, daar zijn intrek kan nemen. Op zekere dag kwam hij daar; hij nam zijn intrek in de bovenkamer en legde zich daar te ruste. Vervolgens zeide hij tot zijn knecht Gehazi: Roep deze Sunamietische. Toen hij haar geroepen had, bleef zij voor hem staan. En hij zeide tot Gehazi: Zeg tot haar, gij hebt u voor ons al deze moeite getroost; wat kan er nu voor u gedaan

worden? Is er iets waarover ik voor u tot de koning of tot de legeroverste kan spreken? Maar zij antwoordde: Ik woon te midden van mijn familie.

En Elisa zeide: Maar wat kan er dan voor haar gedaan worden? Gehazi zeide: Zij heeft helaas geen zoon, en haar man is oud. Daarop zeide hij: Roep haar. En hij riep haar en zij kwam in de ingang staan. Toen zeide hij: Op deze zelfde tijd over een jaar zult gij een zoon omhelzen. Maar zij zeide: Och nee, mijn heer, gij man Gods, spiegel uw dienstmaagd niets voor. En de vrouw werd zwanger en baarde een zoon op dezelfde tijd een jaar later, zoals Elisa tot haar gesproken had.

Toen de knaap groot geworden was, ging hij op zekere dag naar zijn vader, bij de maaiers. En hij zeide tot zijn vader: Mijn hoofd, mijn hoofd! Toen zeide deze tot een knecht: Draag hem naar zijn moeder. Hij droeg hem weg en bracht hem naar zijn moeder; en hij zat op haar knieën tot aan de middag: toen stierf hij. Zij ging naar boven, legde hem op het bed van de man Gods en sloot de toegang tot hem af. Daarop ging zij naar buiten, riep haar man en zeide: Zend mij één van de knechten met een ezelin; ik wil mij naar de man Gods spoeden en dan terugkomen. En hij vroeg: Waarom wilt gij vandaag naar hem toegaan? Het is immers geen nieuwe maan of sabbat. Maar zij antwoordde: Wees gerust. Toen zij de ezelin gezadeld had, zeide zij tot haar knecht: Drijf ze steeds aan en laat mij zonder ophouden doorrijden, behalve wanneer ik het u zeg.

Zo ging zij op weg en kwam bij de man Gods op de berg Karmel. Zodra de man Gods haar op enige

afstand zag, zeide hij tot zijn knecht Gehazi: Zie, daar is de Sunamietische. Snel haar dadelijk tegemoet en zeg tot haar: Is het wel met u, met uw man en met het kind? En zij zeide: Alles wel. Toen zij echter bij de man Gods op de berg gekomen was, greep zij zijn voeten; Gehazi trad nader om haar terug te stoten, maar de man Gods zeide: Laat af van haar, want haar ziel is bitter bedroefd, doch de HERE heeft het voor mij verborgen gehouden en het mij niet medegedeeld. Toen zeide zij: Heb ik soms de HERE om een zoon gevraagd? Heb ik niet gezegd: Gij moet mij niet misleiden? Hij zeide tot Gehazi: Omgord uw lendenen, neem mijn staf in uw hand en ga op weg. Wanneer gij iemand ontmoet, groet hem niet, en wanneer iemand u groet, antwoord hem niet; en leg mijn staf op het gelaat van de knaap. Maar de moeder van de knaap zeide: Zo waar de HERE leeft en gijzelf leeft, ik ga niet bij u vandaan. Toen stond hij op en volgde haar.

Gehazi nu was voor hen uitgegaan en had de staf op het gelaat van de knaap gelegd; maar er kwam geen geluid en geen levensteken; toen keerde hij terug, hem tegemoet en berichtte hem: De jongen is niet ontwaakt. Daarna kwam Elisa het huis binnen en zie, daar lag de jongen dood op zijn bed. Toen Elisa binnengegaan was, sloot hij de deur achter hen beiden en bad tot de HERE. Daarna ging hij bovenop de knaap liggen; hij legde zijn mond op diens mond, zijn ogen op diens ogen, zijn handen op diens handen, en boog zich zo over hem heen. Daarop werd het lichaam van de knaap warm. Daarna keerde hij terug en ging eenmaal het huis op en neer; dan ging hij naar boven en boog zich

over hem heen. Toen niesde de jongen zeven maal en opende zijn ogen. En hij riep Gehazi en zeide: Roep deze Sunamietische. En toen deze haar geroepen had, kwam zij tot hem, en hij zeide: Neem uw zoon op. Zij trad binnen, wierp zich aan zijn voeten en boog zich ter aarde neder. Daarop nam zij haar zoon en ging heen.

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit de profetieën van Jesaja** 63:11-64:5

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. Maar Hij dacht aan de dagen van ouds, aan Mozes, aan zijn volk.

Waar is Hij, die de herders zijner kudde voerde uit de wateren? Waar is Hij, die zijn heilige Geest in hun binnenste gaf? Die zijn luisterrijke arm aan de rechterhand van Mozes deed gaan, die vóór hen de wateren kliefde om Zich een eeuwige naam te maken; die hen deed gaan door de waterdiepten? Evenmin als een paard in de woestijn struikelden zij; als aan het vee, dat afdaalt in de vallei, gaf de Geest des HEREN hun rust. Zo hebt Gij Uw volk geleid om U een luisterrijke naam te maken.

Schouw uit de hemel en zie uit Uw heilige en luisterrijke woning. Waar zijn Uw ijver en Uw machtige daden? Uw innerlijke bewogenheid en Uw ontferming hebben zich jegens mij niet laten gelden.

Gij immers zijt onze Vader, want Abraham weet

van ons niet en Israël kent ons niet; Gij, HERE, zijt onze Vader, onze Verlosser van oudsher is Uw naam. Waarom liet Gij ons afdwalen, HERE, van Uw wegen, verhardet Gij Uw hart, zodat wij U niet vreesden? Keer weder ter wille van Uw knechten, de stammen van Uw erfdeel. Voor een korte tijd is Uw heilig volk in het bezit daarvan geweest; onze tegenstanders hebben Uw heiligdom vertrapt; wij zijn geworden als degenen over wie Gij van ouds niet hebt geheerst, over wie Uw naam niet is uitgeroepen.

Och, dat Gij de hemel scheurdet, dat Gij nederdaaldet, dat voor Uw aangezicht de bergen wankelden, zoals vuur rijshout in vlam zet, zoals vuur water doet overkoken – om Uw tegenstanders Uw naam te doen kennen, zodat de volken voor Uw aangezicht sidderen, daar Gij geduchte daden verricht, die wij niet verwachten; dat Gij nederdaaldet, zodat de bergen voor Uw aangezicht wankelden! Ja, van oudsher heeft men het niet gehoord noch vernomen, geen oog heeft gezien een God buiten U, die optreedt ten behoeve van wie op Hem wacht. Gij komt hem tegemoet, die met vreugde gerechtigheid doet, hun die op Uw wegen aan U denken.

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit de profetiën van Jeremia** 31:31-34

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. Zie, de dagen komen, luidt het woord des HEREN, dat

Ik met het huis van Israël en het huis van Juda een nieuw verbond sluiten zal. Niet zoals het verbond, dat Ik met hun vadersen gesloten heb ten dage dat Ik hen bij de hand nam, om hen uit het land Egypte te leiden: mijn verbond, dat zij verbroken hebben, hoewel Ik heer over hen ben, luidt het woord des HEREN. Maar dit is het verbond, dat Ik met het huis van Israël sluiten zal na deze dagen, luidt het woord des HEREN: Ik zal Mijn wet in hun binnenste leggen en die in hun hart schrijven. Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. Dat zullen zij niet meer een ieder zijn naaste en een ieder zijn broeder Ieren: Kent de HERE; want allen zullen Mij kennen, van de kleinste tot de grootste onder hen, luidt het woord des HEREN, want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonde niet meer gedenken.

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit het boek Daniël**

3:1-88

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. Koning Nebukadnessar maakte een gouden beeld, waarvan de hoogte zestig en de breedte zes el bedroeg; hij stelde het op in de vlakte Dura in het gewest Babel. En koning Nebukadnessar liet de stadhouders, de oversten, de landvoogden, de staatsraden, de schatbewaarders, de rechters, de bewindvoerders, ja alle bestuurders der gewesten bijeenroepen, om de inwijding bij te wonen van het beeld, dat koning

Nebukadnessar had opgericht. Toen kwamen de stadhouders, de oversten, de landvoogden, de staatsraden, de schatbewaarders, de rechters, de bewindvoerders, ja alle bestuurders der gewesten bijeen voor de inwijding van het beeld dat koning Nebukadnessar had opgericht, en zij stelden zich op vóór het beeld dat Nebukadnessar had opgericht. En een heraut riep met luider stem: Aldus wordt u bevolen, gij volken, natiën en talen: zodra gij hoort het geluid van hoorn, fluit, citer, luit, harp, doedelzak en allerlei soort van muziekinstrumenten, zult gij u ter aarde werpen en het gouden beeld aanbidden, dat koning Nebukadnessar heeft opgericht; en ieder die zich niet ter aarde werpt en aanbidt, zal ogenblikkelijk in de brandende vuren oven geworpen worden. Derhalve wierpen alle volken zich ter aarde, zodra zij het geluid van hoorn, fluit, citer, luit, harp, doedelzak en allerlei soort van muziekinstrumenten hoorden, en aanbaden het gouden beeld dat koning Nebukadnessar had opgericht.

Terzelfder tijd traden Chaldeeuse mannen met een beschuldiging dienaangaande tegen de Judeeërs naar voren. Zij namen het woord en zeiden tot koning Nebukadnessar: O koning, leef in eeuwigheid! Gij, o koning, hebt bevel gegeven, dat iedereen die het geluid hoort van hoorn, fluit, citer, luit, harp, doedelzak en allerlei soort van muziekinstrumenten, zich ter aarde werpen zal en het gouden beeld aanbidden, en dat ieder die zich niet ter aarde nederwerpt en aanbidt, in de brandende vuuroven zal geworpen worden. Er zijn Judeese mannen, aan wie gij het bestuur van het gewest Babel hebt opgedragen: Sadrak, Mesak en

Abednego; deze mannen hebben zich aan u, koning, niet gestoord: uw goden vereren zij niet, en het gouden beeld dat gij hebt opgericht, aanbidden zij niet.

Daarop gebood Nebukadnessar in toorn en grim-migheid Sadrak, Mesak en Abednego te halen. Toen die mannen vóór de koning gebracht waren, nam Nebukadnessar het woord en zeide tot hen: Is het opzet, Sadrak, Mesak en Abednego, dat gij mijn goden niet vereert en het gouden beeld dat ik heb opgericht, niet wilt aanbidden? Nu dan, indien gij bereid zijt, zodra gij het geluid van hoorn, fluit, citer, luit, harp, doedelzak en allerlei soort van muziekinstrumenten hoort, u ter aarde te werpen en het beeld te aanbidden dat ik gemaakt heb ... maar indien gij niet aanbidt, zult gij in de brandende vuuroven worden; en wie is de god, die u uit mijn hand zou kunnen bevrijden? Toen antwoordden Sadrak, Mesak en Abednego de koning Nebukadnessar: Wij achten het niet nodig u hierop enig antwoord te geven. Indien onze God, die wij vereren, in staat is ons te bevrijden, dan zal Hij ons uit de brandende vuuroven, en uit uw macht, o koning, bevrijden; maar zelfs indien niet – het zij u bekend, o koning, dat wij uw goden niet vereren, en het gouden beeld dat gij hebt opgericht niet aanbidden.

Toen werd Nebukadnessar vervuld met gramschap, en zijn gelaatsuitdrukking veranderde tegen Sadrak, Mesak en Abednego; hij antwoordde en gebood, dat men de oven zevenmaal heter zou stoken dan gewoonlijk, en aan enige mannen, van de sterksten uit zijn leger, gaf hij bevel Sadrak, Mesak en Abednego te

Stille Zaterdag

binden en in de brandende vuuroven te werpen. Toen werden die mannen gebonden, met hun mantels, broeken, mutsen en overige klederen aan, en in de brandende vuuroven geworpen. Omdat nu het bevel des konings streng was en de oven bovenmatig was opgestookt, doodde de vlam van het vuur de mannen die Sadrak, Mesak en Abednego naar boven gebracht hadden. En de drie mannen, Sadrak, Mesak en Abednego, vielen gebonden in de brandende vuuroven.

En zij wandelden midden in de vlammen, loofden God en roemden de Heer. En Azarja stond op, bad en begon midden in het vuur aldus te spreken:

Geprezen zijt Gij, Heer, God van onze vaders, geloofd en verheerlijkt zij Uw naam in eeuwigheid, Gij zijt rechtvaardig in alles wat Gij met ons hebt gedaan,

al Uw werken zijn waarachtig en Uw wegen recht, en al Uw oordelen zijn waarheid.

Waarachtige oordelen hebt Gij gegeven in alles wat Gij over ons bracht

en over de heilige stad van onze vaders, Jeruzalem, want dit alles bracht gij over ons op grond van een rechtvaardig oordeel, vanwege onze zonden.

Want wij zondigden en deden onrecht door van U af te vallen

en wij zondigden in alle opzichten.

Uw geboden hebben wij niet gehoorzaamd noch bewaard, noch gedaan

zoals Gij ons geboden hebt, opdat het ons wel zou gaan.

Al wat Gij over ons bracht en al wat Gij met ons hebt
gedaan,
hebt Gij op grond van een waarachtig oordeel gedaan.
Gij hebt ons overgegeven in de handen van vijandige,
wetteloze, zeer verdorven mensen,
en aan een onrechtvaardige koning, de slechtste op de
hele aarde.

Nu kunnen wij zelfs onze mond niet openen,
schande en smaad kwam over wie U dienen en
vereren.

Geef ons toch niet voorgoed aan hen over, om Uws
naams wil,
verbreek Uw verbond niet
en neem Uw barmhartigheid niet van ons weg
vanwege Abraham, Uw beminde,
en vanwege Isaäk, Uw knecht,
en Israël, Uw heilige,
aan wie Gij hebt toegezegd
dat Gij hun nageslacht zult vermeerderen als de sterren
aan de hemel
en als het zand aan de oever van de zee.

Want, Heer, wij zijn geringer geworden dan alle
volkeren

en zijn om onze zonden vernederd op de hele aarde.
Ook is er in deze tijd geen heerser, noch profeet, noch
leider,
geen brandoffer noch slachtoffer, geen spijsoffer noch
reukwerk,
geen plaats om voor U te offeren en barmhartigheid te
vinden;

Stille Zaterdag

neem ons echter aan met een verbrijzeld hart en een vernederde geest,

als kwamen wij met een brandoffer van rammen en stieren

en met duizenden vette lammeren:

zó geschiede ons offer heden voor U,

mogen wij U in alles volgen,

want zij zullen niet beschaamd worden, die op U

vertrouwd hebben.

Nu echter volgen wij U van ganser harte en wij vrezen U,

wij zoeken Uw aangezicht; beschaam ons niet,

maar doe met ons naar Uw goedgunstigheid

en naar de overvloed van Uw barmhartigheid,

Red ons toch door de wonderen van Uw werken

en, Heer, voeg luister toe aan Uw naam.

Laten dan allen beschaamd worden die Uw knechten

kwaad doen, en laat hen te schande worden,

berooft van alle macht en heerschappij

en hun kracht verbrijzeld:

laat hen erkennen, dat Gij de enige Heer en God zijt, luisterrijk over de hele wereld.

En de dienaren van de koning, die hen erin geworpen hadden, stookten de oven voortdurend op met olie en pek, met hennep en rijshout. De vlam nu steeg boven de oven uit, tot op een hoogte van negenenveertig el. Hij sloeg uit en verbrandde de Chaldeeën rondom de oven. De engel des Heren was met Azarja en de zijnen in de oven gedaald en had de vuurvlam naar buiten gestoten. En hij maakte het midden van de oven als

een suizende ochtendkoelte, en het vuur raakte hen in het geheel niet aan zodat ze er geen last of hinder van hadden.

Toen zongen in de oven de drie als uit één mond en roemden en loofden God:

Geloofd zijt Gij, Heer, God onzer vaders,
geprezen en verheerlijkt tot in eeuwigheid,
Geloofd zij uw luisterrijke Naam die heilig is,
geprezen en verheerlijkt tot in eeuwigheid,
Geloofd zijt Gij in de tempel van Uw heilige luister,
geprezen en verheerlijkt tot in eeuwigheid,
Geloofd zijt Gij, die gezeten op de cherubs de
afgronden doorschouwt,
geprezen en verheerlijkt tot in eeuwigheid,
Geloofd zijt Gij op Uw koninklijke troon,
geprezen en verheerlijkt tot in eeuwigheid,
Geloofd zijt Gij in het firmament van de hemel,
bezongen en geprezen tot in eeuwigheid.

K. Looft en prijst de Heer *2e glorificatie*
en verheft Hem in alle eeuwigheid. —
herhalen tot eind van de lezing

L. Looft de Heer, alle werken des Heren,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft, hemelen, de Heer,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, alle wateren die boven de hemel zijn,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, alle machten,

Stille Zaterdag

zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, zon en maan,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, sterren des hemels,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, alle regen en dauw,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, alle winden,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, vuur en hitte,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, winterkoude en zomerhitte,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, dauwdruppels en sneeuwbuien,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, nachten en dagen,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, licht en duisternis,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, ijs en vorst,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, rijp en sneeuw,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, bliksems en wolken,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.

Looft, aarde, de Heer,
zing en verheerlijk Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, bergen en heuvels,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, al wat groeit op de aarde,

zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, zeeën en rivieren,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, waterbronnen,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, monsters en al wat in de wateren
beweegt,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, alle vogelen des hemels,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, alle wilde en tamme dieren,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, mensenkinderen,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, Israël,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, priesters,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, dienstknechten,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, geesten en zielen der rechtvaardigen,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, heiligen en nederigen van harte,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.
Looft de Heer, Ananja, Azarja, Misaël,
zingt en verheerlijkt Hem tot in eeuwigheid.

K. Looft en prijst de Heer *slot 2e glorificatie*
en verheft Hem in alle eeuwigheid.

**L. Looft de Heer, apostelen, profeten en martelaren
van de Heer.**

Stille Zaterdag

K. Looft en prijst de Heer ...

L. Wij zegenen de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

K. Looft en prijst de Heer ...

L. Nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

K. Looft en prijst de Heer ...

L. Wij loven, zegenen en wij aanbidden u, o Heer.

**K. Looft en prijst de Heer
en verheft Hem in alle eeuwigheid.**

H. Liturgie

P. Wijsheid!

L. **Prokimen in de vijfde toon**

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. **Dat de gehele aarde voor U neerbuige**

om U, o Heer, te bezingen. Ps.65

- **Juich voor de Heer, gehele aarde,
zing een psalm voor Zijn Naam.**

P. Wijsheid!

L. **Lezing uit de brief van de heilige Apostel
Paulus aan de christenen te Rome** 6:3-11

P. Laat ons aandachtig zijn!

L. *Broeders*, allen die in Christus zijn gedoopt, zijn met Hem in Zijn dood gedoopt. Wij zijn door de Doop met Hem medebegraven in Zijn dood opdat, zoals Christus uit de doden is opgewekt door de heerlijkheid van de Vader, ook wij een volkomen nieuw leven zouden

gaan leiden.

Immers indien wij met Hem zijn samengegroeid in de gelijkvormigheid van Zijn dood, zullen we ook deelhebben aan Zijn Opstanding. Want we weten dat onze oude mens met Hem gekruisigd is, opdat het zondige lichaam ten onder zou gaan en we niet langer slaaf zijn van de zonde. Immers wie gestorven is, die is rechtens vrij van de zonde.

Wanneer we dan met Christus gestorven zijn, dan geloven we ook dat wij met Hem zullen leven. Want we weten dat Christus, uit de doden opgewekt, nooit meer sterft: de dood heeft geen enkele macht meer over Hem. Want zijn sterven was een sterven voor de zonde: ééns en voor ál; maar Zijn leven is een leven voor God. Zo moet ook gij uzelf beschouwen als dood voor de zonde, maar als levend voor God in Christus Jesus onze Heer.

P. Vrede zij u, lezer.

L. **En met uw geest.**

P. Wijsheid!

In plaats van Alleluia. Toon 7 de kerk wordt wit gemaakt

L. **Sta op, o God, en oordeel de aarde,
want Uw errdeel is onder alle volkeren.** Ps.81

K. Sta op, o God, en oordeel de aarde,

want Uw erfdeel is onder alle vol — keren.

**L. God staat op in de vergadering der goddelozen,
temidden der goden houdt Hij gericht.**

- **Hoe lang nog zult Gij onrechtvaardig richten
en aan de bozen Uw gunst verlenen?**
- **Verdedig de geringe en de wees,
doe recht aan de armzalige en behoeftige.**
- **Bevrijd de geringe en de arme
en ontruk hem uit de hand der boosdoeners.**
- **Zij hebben geen besef en geen oordeel meer,
in duisternis wandelen zij rond.**
- **Ik heb gesproken: gij zijt goden; gij allen zijt zonen
van de Allerhoogste,
maar nochtans zult gij sterven als ieder mens, als
een der vorsten zult gij vallen.**

K. Sta op, o God ...

herhalen tot alles wit is

Samengesteld in 1993/1994 en 1997/1998 door Irina Rempt en Elizabeth van der Voort voor de Orthodoxe Parochie van de H.H. Eersttronende Apostelen Petrus en Paulus te Deventer

Tekst Oude Testament: Nieuwe vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap 1980
Tekst Daniël 25-88: Nieuwe vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap, Evangelisch-Lutherse uitgave, 1975
Episteltekst: *Apostel*, uitgave Orthodox Klooster van de Heilige Joannes de Voorloper, Den Haag 1995

Lettertype: 13 op 14 punts TrueType Times New Roman

Opgemaakt in Word 2.0 voor Windows